

 MINISTERSTVO DOPRAVY A VÝSTAVBY SLOVENSKEJ REPUBLIKY	Číslo vydania	1
	Dátum vydania	01. 09. 2018
	Počet strán	6

U S M E R N E N I E č. 1 / 2 0 1 8

**k odbornej spôsobilosti a odbornej príprave v radiačnej ochrane
podľa zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane**

**Útvar vedúceho hygienika rezortu
Oddelenie radiačnej ochrany**

Obsah

1.	Úvod	2
2.	Sústavný dozor v radiačnej ochrane	2
2.1.	Odborný zástupca a osoba s priamou zodpovednosťou za radiačnú ochranu pre činnosti vedúce k ožiareniu	2
2.2.	Odborný garant pre služby dôležité z hľadiska radiačnej ochrany	3
3.	Odborná spôsobilosť	3
4.	Odborná príprava a aktualizácia odbornej prípravy	4
5.	Predkladanie dokladov o absolvovaní odbornej prípravy od subjektov mimo rezortu MDV SR..	5
	Príloha – Vzor žiadosti o overenie/uznanie odbornej spôsobilosti.....	6

1. Úvod

Štátna správa v oblasti radiačnej ochrany je na základe § 4 zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane (ďalej len „zákon“) vykonávaná viacerými orgánmi štátnej správy s vymedzenými oblasťami pôsobnosti. Jedným z **orgánov radiačnej ochrany** je aj Ministerstvo dopravy a výstavby SR (ďalej len „MDV SR“), ktorého kompetencie a povinnosti sú dané v § 8 a § 9 zákona. Pre menované činnosti je tak **MDV SR príslušným orgánom radiačnej ochrany**.

2. Sústavný dozor v radiačnej ochrane

Všetky aktivity, ktoré môžu viesť k zvýšeniu ožiarenia osôb, t.j. všetky činnosti vedúce k ožiareniu, sa riadia ako plánované situácie ožiarenia a na ich vykonávanie je potrebné povolenie alebo registrácia. Ďalšie vybrané činnosti, ktoré sú rovnako dôležité z hľadiska radiačnej ochrany sú považované za služby a na ich vykonávanie je tiež potrebné povolenie alebo registrácia.

Držiteľ povolenia alebo registrácie je povinný¹ zabezpečiť **sústavný dozor nad dodržiavaním požiadaviek na zabezpečenie radiačnej ochrany**. Na tieto účely je preto stanovená **funkcia odborného zástupcu, osoby s priamou zodpovednosťou a odborného garanta**. Náplň ich činnosti ako aj požiadavky na ich spôsobilosť, odborné vzdelanie a prax závisia od typu povoľovanej alebo registrovanej činnosti či služby.

2.1 Odborný zástupca a osoba s priamou zodpovednosťou za radiačnú ochranu pre činnosti vedúce k ožiareniu

Žiadateľ o registráciu² alebo povolenie³ činnosti vedúcej k ožiareniu **určí minimálne jedného odborného zástupcu**. Tým môže byť iba fyzická osoba disponujúca **osvedčením o odbornej spôsobilosti na činnosť, na ktorú sa žiada vydať povolenie alebo registrácia**.

Odborný zástupca má:

- byť so žiadateľom v pracovnom pomere alebo obdobnom pracovnom vzťahu,
- byť oboznámený s podmienkami prevádzky pracoviska alebo vykonávania prepravy, s prevádzkovými predpismi a dokumentmi, ktoré majú vzťah k radiačnej ochrane,
- mať vo veciach radiačnej ochrany priamy prístup k štatutárnemu zástupcovi bez obmedzenia vnútornými predpismi,
- mať potrebné prostriedky na plnenie svojich povinností.

Držiteľ povolenia/registrácie je na zabezpečenie sústavného dozoru povinný **určiť primeraný počet osôb s priamou zodpovednosťou**⁴. Tieto osoby vykonávajú samotný dohľad nad dodržiavaním požiadaviek na radiačnú ochranu **pri vykonávaní konkrétnych pracovných činností** a dozerajú, aby

¹ § 36 a § 56 zákona

² § 25 ods. 1 zákona

³ § 28 zákona

⁴ Pri vykonávaní **lekárskeho ožiarenia** sa osoba s priamou zodpovednosťou neurčuje. Za plnenie bezpečnostných, technických a administratívnych požiadaviek na zabezpečenie radiačnej ochrany zodpovedá zdravotnícky pracovník, ktorý vykonáva lekárske ožiarenie.

pracovníci pri práci plnili bezpečnostné, technické a administratívne požiadavky na zabezpečenie radiačnej ochrany.

Počet odborných zástupcov a osôb s priamou zodpovednosťou musí byť dostatočný a musí zodpovedať rozsahu vykonávaných činností vedúcich k ožiareniu.

2.2 Odborný garant pre služby dôležité z hľadiska radiačnej ochrany

Žiadateľ o povolenie⁵/registráciu⁶ služby dôležitej z hľadiska radiačnej ochrany určí **odborného garanta**. Predpokladom na splnenie požiadavky na funkciu odborného garanta je **absolvovanie odbornej prípravy** v radiačnej ochrane. Zákon nevyžaduje, aby odborný garant zložil skúšku odbornej spôsobilosti pred skúšobnou komisiou. Navyše, pri registrovanej službe môže byť garantom iba osoba, ktorá úspešne absolvovala vysokoškolské štúdium druhého stupňa v príslušnom odbore v závislosti od poskytovanej služby.

3. Odborná spôsobilosť

Osvedčenie o odbornej spôsobilosti v oblasti radiačnej ochrany je doklad o tom, že fyzická osoba vykonávajúca sústavný dohľad nad radiačnou ochranou má dostatočné profesijné predpoklady, prax a znalosti v odbore, aby mohla tento dohľad vykonávať.

Odbornú spôsobilosť musí podľa § 44 ods. 2 zákona mať

- a) **odborný zástupca** fyzickej osoby – podnikateľa alebo právnickej osoby, ktorá vykonáva činnosť vedúcu k ožiareniu na základe povolenia alebo registrácie,
- b) fyzická osoba – podnikateľ, ktorý vykonáva činnosť vedúcu k ožiareniu na základe povolenia alebo registrácie, ak nemá určeného odborného zástupcu,
- c) **osoba s priamou zodpovednosťou, ak pracuje na dočasnom pracovisku.**

Žiadateľ podľa § 45 zákona **písomne požiada** MDV SR o overenie odbornej spôsobilosti a k žiadosti priloží doklady:

- o dosiahnutí požadovaného vzdelania (podľa § 45 ods. 3-5 zákona),
- o dĺžke odbornej praxe (minimálne 1 rok, uznáva sa aj čestné prehlásenie),
- **o absolvovaní odbornej prípravy podľa § 54 zákona** (nie starší ako 2 roky).

Vzor žiadosti o overenie/uznanie odbornej spôsobilosti sa nachádza v prílohe tohto usmernenia.

Po splnení požiadaviek na vzdelanie, prax a odbornú prípravu sa odborná spôsobilosť **overuje skúškou**. Skúšky odbornej spôsobilosti sa vykonávajú **pred skúšobnou komisiou**, ktorej činnosť upravuje jej štatút⁷.

Po splnení podmienok na udelenie odbornej spôsobilosti **MDV SR vydá** fyzickej osobe osvedčenie o odbornej spôsobilosti **v lehote do 7 dní od zasadnutia** skúšobnej komisie.

⁵ § 29 zákona

⁶ § 25 ods. 2 zákona

⁷ § 46 ods. 1 zákona

Od požiadavky na vykonanie skúšky MDV SR **môže upustiť** v prípade, ak žiadateľ predloží doklad o odbornej spôsobilosti vydaný príslušným orgánom iného členského štátu⁸ a zároveň skúšobná komisia po preskúmaní obsahu a rozsahu získaných teoretických a praktických vedomostí zváži, že tieto zodpovedajú požiadavkám na odbornú spôsobilosť podľa zákona. MDV SR v tom prípade vydá uznanie odbornej spôsobilosti do 30 dní odo dňa podania žiadosti.

Držiteľ osvedčenia o odbornej spôsobilosti je povinný **absolvovať každých päť rokov⁹** od dátumu vydania osvedčenia o odbornej spôsobilosti **aktualizačnú odbornú prípravu** v rozsahu určenom v § 54 ods. 2 zákona. Doklad o absolvovaní aktualizačnej odbornej prípravy je potom povinný predložiť MDV SR písomnou formou v listinnej podobe alebo elektronickej podobe najneskôr do 30 dní po jej absolvovaní.

Obdobne je doklad o absolvovaní aktualizačnej odbornej prípravy povinný predložiť aj odborný garant a to najneskôr do 30 dní po jej absolvovaní.

4. Odborná príprava a aktualizačná odborná príprava

Systém kontinuálneho odborného vzdelávania¹⁰ pracovníkov vykonávajúcich funkciu odborného zástupcu, osôb s priamou zodpovednosťou a odborných garantov pozostáva z odbornej prípravy a aktualizačnej odbornej prípravy.

Absolvovanie odbornej prípravy alebo aktualizačnej odbornej prípravy je podmienkou na:

- **získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti** na činnosti vedúce k ožiareniu alebo na služby dôležité z hľadiska radiačnej ochrany
- **na vykonávanie funkcie odborného zástupcu alebo odborného garanta,**
- **na vykonávanie funkcie osoby s priamou zodpovednosťou.**

Odbornú prípravu v radiačnej ochrane môže poskytovať¹¹ len fyzická osoba - podnikateľ alebo právnická osoba, ktorá má na jej vykonávanie povolenie podľa § 29 ods. 1 písm. a), tzn. **povolenie na poskytovanie odbornej a aktualizačnej odbornej prípravy.**

Povolenie na poskytovanie odbornej prípravy a aktualizačnej odbornej prípravy udeľuje na základe § 8 písm. c) bod 2 zákona orgán radiačnej ochrany, ktorý je v danej oblasti príslušný.

To znamená, že na vykonávanie odbornej prípravy a aktualizačnej odbornej prípravy pre činnosti v rezorte MDV SR musí mať subjekt vykonávajúci odbornú prípravu a aktualizačnú odbornú prípravu povolenie vydané MDV SR v súlade s § 9 písm. a) bod 2 zákona.

Obdobne, na vykonávanie funkcie odborného zástupcu musí byť určená osoba držiteľom osvedčenia o odbornej spôsobilosti vydaného alebo uznaného MDV SR.

⁸ § 47 zákona

⁹ § 49 ods. 5 Zákona

¹⁰ § 53 zákona

¹¹ § 53 ods. 8 zákona

Medzi činnosti **vykonávané na pracoviskách a v priestoroch alebo objektoch spadajúcich do rezortu MDV SR**, pri ktorých musí mať odborný zástupca alebo osoba s priamou zodpovednosťou za radiačnú ochranu odbornú spôsobilosť vydanú MDV SR patrí napríklad:

- vykonávanie expozičných činností a to vrátane lekárskeho ožiarenia,
- vykonávanie expozičných činností na dočasných pracoviskách,
- monitorovanie ionizujúceho žiarenia,
- preprava rádioaktívnych materiálov,
- stanovovanie osobných dávok pracovníkov vystavených ožiareniu z prírodného zdroja ionizujúceho žiarenia,
- poskytovanie monitorovania v dopravných uzloch a pri preprave,
- poskytovanie odbornej prípravy a aktualizácie odbornej prípravy.

5. Predkladanie dokladov o absolvovaní odbornej prípravy od subjektov mimo rezortu MDV SR

V rámci posudzovania žiadosti o uznanie odbornej spôsobilosti fyzickej osoby **MDV SR uzná iba doklady** o absolvovaní odbornej prípravy alebo aktualizácie odbornej prípravy **vydané subjektom**, ktorý je **držiteľom povolenia** na poskytovanie odbornej prípravy a aktualizácie odbornej prípravy podľa § 29 ods. 1 písm. a) zákona **vydaného MDV SR**.

Zoznam držiteľov povolení/registrácií na činnosti vedúce k ožiareniu alebo služby dôležité z hľadiska radiačnej ochrany vydaných MDV SR je zverejnený na webovom sídle ministerstva v časti Ministerstvo – Útvar vedúceho hygienika rezortu – Oddelenie radiačnej ochrany.

Príloha – vzor žiadosti

ŽIADOSŤ O OVERENIE/UZNANIE ODBORNEJ SPÔSOBILOSTI A VYDANIE OSVEDČENIA O ODBORNEJ SPÔSOBILOSTI V RADIAČNEJ OCHRANE

ČASŤ A – Informácie o žiadateľovi

Meno, priezvisko, titul(y)

Bydlisko

Korešpondenčná adresa

Dátum narodenia

Miesto narodenia

ČASŤ B – Špecifikácia oblasti radiačnej ochrany

Činnosť, na ktorú sa odborná spôsobilosť vyžaduje (podľa § 44 ods. 3 zákona č. 87/2018 Z. z.)

Funkcia žiadateľa:

- fyzická osoba – podnikateľ, ktorý vykonáva činnosť vedúcu k ožiareniu na základe povolenia alebo registrácie, ak nemá určeného odborného zástupcu
- odborný zástupca fyzickej osoby – podnikateľa alebo právnickej osoby, ktorá vykonáva činnosť vedúcu k ožiareniu na základe povolenia alebo registrácie
- osoba s priamou zodpovednosťou, ak pracuje na dočasnom pracovisku
- iné

ČASŤ C – Prílohy

- doklad o najvyššom dosiahnutom vzdelaní
- doklad o dĺžke odbornej praxe alebo čestné vyhlásenie o dĺžke odbornej praxe
- doklad o absolvovaní odbornej prípravy podľa § 54 zákona č. 87/2018 Z. z. nie starší ako 2 roky
- iné